TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2025 m. kovo 13 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Fizinių asmenų apsauga tvarkant asmens duomenis – Reglamentas (ES) 2016/679 – 5 straipsnio 1 dalies d punktas – Tikslumo principas – 16 straipsnis – Teisė reikalauti ištaisyti duomenis – 23 straipsnis – Apribojimai – Lytinės tapatybės duomenys – Netikslūs duomenys nuo pat jų įtraukimo į viešą registrą – Įrodinėjimo priemonės – Administracinė praktika, pagal kurią reikalaujama pateikti lyties keitimo operacijos atlikimo įrodymų“

Byloje C-247/23 (*Deldits*)[i],

dėl *Fővárosi Törvényszék* (Sostinės apygardos teismas, Vengrija) 2023 m. kovo 29 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2023 m. balandžio 18 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

VP

prieš

Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro pirmosios kolegijos pirmininko pareigas einantis Teisingumo Teismo pirmininkas K. Lenaerts, Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojas T. von Danwitz (pranešėjas), penktosios kolegijos pirmininkė M. L. Arastey Sahún, teisėjai A. Kumin ir I. Ziemele,

generalinis advokatas A. M. Collins,

posėdžio sekretorius I. Illéssy, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2024 m. birželio 3 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

– VP, atstovaujamo *ügyvéd* G. Győző ir *ügyvéd* T. L. Sepsi,

– Vengrijos vyriausybės, atstovaujamos M. Z. Fehér ir R. Kissné Berta,

* Proceso kalba: vengrų.

[i] Šios bylos pavadinimas išgalvotas. Jis neatitinka jokios bylos šalies tikrojo vardo, pavardės ar pavadinimo.

– Estijos vyriausybės, atstovaujamos N. Grünberg,

– Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos S. Núñez Silva ir A. Pérez-Zurita Gutiérrez,

– Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos R. Bénard, B. Dourthe ir B. Fodda,

– Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos M. K. Bulterman, A. Hanje ir J. M. Hoogveld,

– Portugalijos vyriausybės, atstovaujamos P. Barros da Costa, A. Pimenta, J. Ramos ir Â. Seiça Neves,

– Europos Komisijos, atstovaujamos A. Bouchagiar, H. Kranenborg ir Zs. Teleki,

susipažinęs su 2024 m. rugsėjo 12 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016, p. 1, toliau – BDAR) 16 straipsnio išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant fizinio asmens VP ir *Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság* (Migracijos policijos nacionalinė generalinė direkcija, Vengrija, toliau – už prieglobstį atsakinga institucija) ginčą dėl duomenų, susijusių su VP lytine tapatybe, ištaisymo šios institucijos tvarkomame viešame registre.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

3 BDAR 1, 10, 59 ir 73 konstatuojamosiose dalyse nurodyta:

„(1) fizinių asmenų apsauga tvarkant asmens duomenis yra pagrindinė teisė. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 8 straipsnio 1 dalyje ir [SESV] 16 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad kiekvienas asmuo turi teisę į savo asmens duomenų apsaugą;

<…>

(10) siekiant užtikrinti vienodo ir aukšto lygio fizinių asmenų apsaugą ir pašalinti asmens duomenų judėjimo [Europos] Sąjungoje kliūtis, visose valstybėse narėse turėtų būti užtikrinama lygiavertė asmenų teisių ir laisvių apsauga tvarkant tokius duomenis. Visoje Sąjungoje turėtų būti užtikrintas nuoseklus ir vienodas taisyklių, kuriomis reglamentuojama fizinių asmenų pagrindinių teisių ir laisvių apsauga tvarkant asmens duomenis, taikymas. Kalbant apie asmens duomenų tvarkymą siekiant laikytis teisinės

prievolės, užduoties, vykdomos dėl viešojo intereso arba vykdant duomenų valdytojui pavestas viešosios valdžios funkcijas, atlikimui valstybėms narėms turėtų būti leidžiama išlaikyti arba nustatyti nacionalines nuostatas, kuriomis konkrečiau apibrėžiamas šiame reglamente nustatytų taisyklių taikymas. <…>

<…>

(59) turėtų būti sudarytos sąlygos palengvinti duomenų subjekto naudojimąsi savo teisėmis pagal šį reglamentą, įskaitant mechanizmus, kaip prašyti ir atitinkamais atvejais visų pirma nemokamai gauti galimybę susipažinti su asmens duomenimis ir juos ištaisyti ar ištrinti bei pasinaudoti teise nesutikti. <…>

<…>

(73) Sąjungos arba valstybės narės teisėje gali būti nustatyti apribojimai, kuriais suvaržomi konkretūs principai ir <…> teisė reikalauti ištaisyti ar ištrinti asmens duomenis, <…>, jeigu toks ribojimas būtinas ir proporcingas demokratinėje visuomenėje siekiant užtikrinti visuomenės saugumą, įskaitant <…> nusikalstamų veikų prevenciją, tyrimą ir patraukimą baudžiamojon atsakomybėn už jas ar baudžiamųjų sankcijų vykdymą, įskaitant apsaugą nuo grėsmių visuomenės saugumui, <…> kitų Sąjungos arba valstybės narės svarbių bendrųjų viešųjų interesų, visų pirma <…> teisę turėti viešus registrus bendrojo viešojo intereso tikslais, <…> arba užtikrinti duomenų subjekto apsaugą arba kitų asmenų teisių ir laisvių apsaugą, įskaitant socialinę apsaugą, visuomenės sveikatą ir humanitarinius tikslus. Tie apribojimai turėtų atitikti Chartijoje ir [1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytoje] Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijoje [(toliau – EŽTK)] nustatytus reikalavimus.“

4 BDAR 1 straipsnio „Dalykas ir tikslai“ 2 dalyje nustatyta:

„Šiuo reglamentu saugomos fizinių asmenų pagrindinės teisės ir laisvės, visų pirma jų teisė į asmens duomenų apsaugą.“

5 BDAR 2 straipsnio „Materialinė taikymo sritis“ 1 dalyje numatyta:

„Šis reglamentas taikomas asmens duomenų tvarkymui, visiškai arba iš dalies atliekamam automatizuotomis priemonėmis, ir asmens duomenų, kurie sudaro susisteminto rinkinio dalį ar yra skirti ją sudaryti, tvarkymui ne automatizuotomis priemonėmis.“

6 BDAR 4 straipsnyje „Apibrėžtys“ nurodyta:

„Šiame reglamente:

1) asmens duomenys – bet kokia informacija apie fizinį asmenį, kurio tapatybė nustatyta arba kurio tapatybę galima nustatyti (duomenų subjektas); fizinis asmuo, kurio tapatybę galima nustatyti, yra asmuo, kurio tapatybę tiesiogiai arba netiesiogiai galima nustatyti, visų pirma pagal identifikatorių, kaip antai vardą ir pavardę, asmens identifikavimo numerį, buvimo vietos duomenis ir interneto identifikatorių arba pagal vieną ar kelis to fizinio asmens fizinės, fiziologinės, genetinės, psichinės, ekonominės, kultūrinės ar socialinės tapatybės požymius;

2) duomenų tvarkymas – bet kokia automatizuotomis arba neautomatizuotomis priemonėmis su asmens duomenimis ar asmens duomenų rinkiniais atliekama operacija ar operacijų seka, kaip antai rinkimas, įrašymas, rūšiavimas, sisteminimas, saugojimas, adaptavimas ar keitimas, išgava, susipažinimas, naudojimas, atskleidimas persiunčiant, platinant ar kitu būdu sudarant galimybę jais naudotis, taip pat sugretinimas ar sujungimas su kitais duomenimis, apribojimas, ištrynimas arba sunaikinimas;

<…>“

7 BDAR 5 straipsnio „Su asmens duomenų tvarkymu susiję principai“ 1 dalyje nustatyta:

„Asmens duomenys turi būti:

<…>

d) tikslūs ir prireikus atnaujinami; turi būti imamasi visų pagrįstų priemonių užtikrinti, kad asmens duomenys, kurie nėra tikslūs, atsižvelgiant į jų tvarkymo tikslus, būtų nedelsiant ištrinami arba ištaisomi (tikslumo principas);

<…>“

8 BDAR 6 straipsnyje „Tvarkymo teisėtumas“ numatyta:

„1. Duomenų tvarkymas yra teisėtas tik tuo atveju, jeigu taikoma bent viena iš šių sąlygų, ir tik tokiu mastu, kokiu ji yra taikoma:

<…>

c) tvarkyti duomenis būtina, kad būtų įvykdyta duomenų valdytojui taikoma teisinė prievolė;

<…>

e) tvarkyti duomenis būtina siekiant atlikti užduotį, vykdomą viešojo intereso labui arba vykdant duomenų valdytojui pavestas viešosios valdžios funkcijas;

<…>

2. Valstybės narės gali toliau taikyti arba nustatyti konkretesnes nuostatas šio reglamento taisyklių taikymui pritaikyti, kiek tai susiję su duomenų tvarkymu, kad būtų laikomasi 1 dalies c ir e punktų, tiksliau nustatydamos konkrečius duomenų tvarkymui keliamus reikalavimus ir kitas teisėto ir sąžiningo duomenų tvarkymo užtikrinimo priemones, įskaitant kitais specialiais IX skyriuje numatytais duomenų tvarkymo atvejais.

3. 1 dalies c ir e punktuose nurodytas duomenų tvarkymo pagrindas nustatomas:

a) Sąjungos teisėje; arba

b) duomenų valdytojui taikomoje valstybės narės teisėje.

Duomenų tvarkymo tikslas nustatomas tame teisiniame pagrinde arba, 1 dalies e punkte nurodyto duomenų tvarkymo atveju, yra būtinas, siekiant atlikti užduotį, vykdomą viešojo intereso labui arba vykdant duomenų valdytojui pavestas viešosios valdžios funkcijas. Tame teisiniame pagrinde galėtų būti išdėstytos konkrečios nuostatos pagal šį reglamentą taikomų taisyklių pritaikymui, įskaitant bendrąsias sąlygas, reglamentuojančias duomenų valdytojo atliekamo duomenų tvarkymo teisėtumą, tvarkytinų duomenų rūšis, atitinkamus duomenų subjektus, subjektus, kuriems asmens duomenys gali būti atskleisti ir tikslus, dėl kurių asmens duomenys gali būti atskleisti, tikslo apribojimo principą, saugojimo laikotarpius ir duomenų tvarkymo operacijas bei duomenų tvarkymo procedūras, įskaitant priemones, kuriomis būtų užtikrintas teisėtas ir sąžiningas duomenų tvarkymas, kaip antai tas, kurios skirtos kitiems specialiems IX skyriuje numatytiems duomenų tvarkymo atvejams. Sąjungos arba valstybės narės teisė atitinka viešojo intereso tikslą ir yra proporcinga teisėtam tikslui, kurio siekiama.

<…>“

9 BDAR 16 straipsnyje „Teisė reikalauti ištaisyti duomenis“ nustatyta:

„Duomenų subjektas turi teisę reikalauti, kad duomenų valdytojas nepagrįstai nedelsdamas ištaisytų netikslius su juo susijusius asmens duomenis. Atsižvelgiant į tikslus, kuriais duomenys buvo tvarkomi, duomenų subjektas turi teisę reikalauti, kad būtų papildyti neišsamūs asmens duomenys, be kita ko, pateikdamas papildomą pareiškimą.“

10 BDAR 23 straipsnio „Apribojimai“ 1 dalyje nurodyta:

„Sąjungos ar valstybės narės teise, kuri taikoma duomenų valdytojui arba duomenų tvarkytojui, teisėkūros priemone gali būti apribotos 12–22 straipsniuose ir 34 straipsnyje, taip pat 5 straipsnyje tiek, kiek jo nuostatos atitinka 12–22 straipsniuose numatytas teises ir prievoles, nustatytos prievolės ir teisės, kai tokiu apribojimu gerbiama pagrindinių teisių ir laisvių esmė ir jis demokratinėje visuomenėje yra būtina ir proporcinga priemonė siekiant užtikrinti:

a) nacionalinį saugumą;

b) gynybą;

c) visuomenės saugumą;

d) nusikalstamų veikų prevenciją, tyrimą, nustatymą ar patraukimą už jas baudžiamojon atsakomybėn arba baudžiamųjų sankcijų vykdymą, įskaitant apsaugą nuo grėsmių visuomenės saugumui ir jų prevenciją;

e) kitus Sąjungos ar valstybės narės svarbius tikslus, susijusius su bendrais viešaisiais interesais, visų pirma svarbiu ekonominiu ar finansiniu Sąjungos ar valstybės narės interesu, įskaitant pinigų, biudžeto bei mokesčių klausimus, visuomenės sveikatą ir socialinę apsaugą;

<…>

h) stebėsenos, tikrinimo ar reguliavimo funkciją, kuri (net jeigu tik kartais) yra susijusi su viešosios valdžios funkcijų vykdymu a–e ir g punktuose nurodytais atvejais;

<…>“

Vengrijos teisė

11 2007 m. birželio 29 d. *menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény* (2007 m. Teisės į prieglobstį įstatymas Nr. LXXX; *Magyar Közlöny 2007/83*, toliau – Prieglobsčio įstatymas) 81 straipsnyje nustatyta:

„Kompetentinga prieglobsčio institucija prieglobsčio registre tvarko pabėgėlių, asmenų, kuriems suteikta papildoma apsauga, pabėgėlio statusas („befogadott“) ar laikinoji apsauga („menedékes“), asmenų, prašančių tarptautinės apsaugos, ir asmenų, kuriems taikoma Dublino procedūra (toliau kartu – asmenys, kuriems taikomas šis įstatymas), asmens duomenis, duomenis apie jų buvimą šalyje, pagalbą ir paramą, į kurią jie turi teisę, taip pat vėlesnius duomenų pakeitimus, siekdama:

a) patikrinti, kad jie turi pabėgėlio statusą, jiems suteikta papildoma apsauga ar laikinoji apsauga arba užtikrintos priėmimo sąlygos, ir įsitikinti, kad jie gali naudotis iš pabėgėlio statuso kylančiomis teisėmis;

b) patikrinti, kad jie turi teisę į šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytą pagalbą ir paramą;

c) nustatyti šių asmenų tapatybę;

d) išvengti procedūrų dubliavimo;

e) išsiaiškinti, ar prašymas buvo pateiktas kelis kartus.“

12 Prieglobsčio įstatymo 82 straipsnyje numatyta:

„Šiame skyriuje fizinių asmenų tapatybės nustatymo duomenimis laikomi tokie asmenų, kuriems taikomas šis įstatymas, duomenys:

<…>

f) lytis.“

13 Šio įstatymo 83 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta:

„Prieglobsčio registre pateikti tokie asmenų, kuriems taikomas šis įstatymas, duomenys:

a) fizinių asmenų tapatybės nustatymo duomenys;

<…>“

14 Minėto įstatymo 83/A straipsnio 5 dalyje nustatyta:

„Kompetentinga prieglobsčio institucija tvarkomame prieglobsčio registre privalo *ex officio* panaikinti įrašus, kurie prieštarauja taisyklėms, ištaisyti neteisingus įrašus ir papildyti šį registrą praleistais įrašais.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

15 VP yra Irano pilietis, kuriam 2014 m. Vengrijoje suteiktas pabėgėlio statusas. Grįsdamas savo prašymą suteikti šį statusą VP rėmėsi savo translyte tapatybe ir pateikė psichiatrijos ir ginekologijos specialistų išduotas medicinines pažymas. Remiantis šiomis pažymomis, nors VP gimė moterimi, jo lytinė tapatybė buvo vyriška. Šiuo pagrindu pripažinus VP pabėgėlio statusą, jis vis dėlto buvo įregistruotas kaip moteris prieglobsčio registre, kurį pagal Prieglobsčio įstatymo nuostatas tvarko už prieglobstį atsakinga institucija ir kuriame įtraukti fizinių asmenų, gavusių šį statusą, tapatybės duomenys, įskaitant lytį.

16 2022 m. VP, remdamasis BDAR 16 straipsniu, už prieglobstį atsakingai institucijai pateikė prašymą ištaisyti prieglobsčio registre nuorodą į jo lytį kaip vyrišką ir pakeisti jo vardą. Prie šio prašymo VP pridėjo minėtas medicinines pažymas. 2022 m. spalio 11 d. sprendimu ta institucija atmetė minėtą prašymą, motyvuodama tuo, kad VP neįrodė, kad jam buvo atlikta lyties keitimo operacija – išduotos pažymos patvirtina tik jo translytiškumą.

17 VP padavė skundą dėl to sprendimo panaikinimo *Fővárosi Törvényszék* (Sostinės apygardos teismas, Vengrija), kuris yra prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Grįsdamas savo skundą VP teigia, kad translytiškumas iš esmės reiškia pasikeitusią lyties tapatybę ir kad pateiktos medicininės pažymos tai patvirtina. Iš Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencijos matyti, kad negali būti reikalaujama lyties keitimo operacijos įrodymų, siekiant pripažinti, kad pasikeitė lytinė tapatybė. Toks reikalavimas taip pat prieštarautų, be kita ko, Chartijos 3 ir 7 straipsniams. Be to, VP teigia, kad įvairios valstybės narės, įskaitant Belgijos Karalystę, Danijos Karalystę, Airiją, Graikijos Respubliką, Maltos Respubliką, Portugalijos Respubliką ir Švedijos Karalystę, pripažįsta lytinės tapatybės pokyčius, grindžiamus atitinkamų asmenų pareiškimais. VP patikslina, kad jos skundui pagrįsti pateiktose medicininėse pažymose nurodoma jo vyriška išvaizda, o kaip diagnozė aiškiai nurodoma Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) nustatytos Tarptautinės ligų klasifikacijos kodas F64.0 dėl translytiškumo.

18 Už prieglobstį atsakinga institucija prašo atmesti skundą.

19 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, nors Prieglobsčio įstatyme, žinoma, yra bendra nuostata dėl klaidingo įrašo ištaisymo, šiame įstatyme nenustatyta nei tvarka, nei sąlygos, kuriomis būtų pripažįstamas lyties tapatybės pakeitimas ir (arba) su tuo susijęs vardo pakeitimas. Šiuo klausimu *Alkotmánybíróság* (Konstitucinis Teismas, Vengrija) 2018 m. birželio 27 d. Sprendime Nr. 6/2018 konstatavo: tai, jog Vengrijos įstatymų leidėjas nėra patvirtinęs tvarkos, pagal kurią teisėtai Vengrijoje gyvenantys Vengrijos pilietybės neturintys asmenys galėtų pakeisti įrašą apie jų lytį ir pavardę, nors Vengrijos piliečiams tokia galimybė suteikta, prieštarauja Konstitucijai. Be to, 2020 m. liepos 16 d. Sprendime *Rana prieš Vengriją* (CE:ECHR:2020:0716JUD004088817) Europos Žmogaus Teisių Teismas nustatė, kad Vengrija pažeidė EŽTK, nes nenumatė pabėgėlių lytinės tapatybės pakeitimo teisinio pripažinimo procedūros. Ši teisės spraga išliko, nepaisant minėtų sprendimų.

20 Šią situaciją apsunkina tai, kad nuo 2020 metų nebeliko galimybės teisiškai pripažinti lytinės tapatybės pakeitimo Vengrijos piliečiams. Būtent dėl to, kad pagal nacionalinę teisę nėra galimybės pripažinti lytinės tapatybė pakeitimo, VP pateikė skundą pagal BDAR 16 straipsnį. Tokiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas, ar pagal šį straipsnį už prieglobstį atsakingai institucijai nustatoma pareiga ištaisyti duomenis apie lytį prieglobsčio registre, ir, jei taip, kokius įrodymus duomenų subjektas turėtų pateikti savo prašymui pagrįsti.

21 Tokiomis aplinkybėmis *Fővárosi Törvényszék* (Sostinės apygardos teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar BDAR 16 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal nacionalinę teisę už registro įrašus atsakinga institucija tuo atveju, kai duomenų subjektas pasinaudoja teisėmis, privalo ištaisyti savo įrašytus asmens duomenis apie šio asmens lytį, jeigu šie duomenys pasikeitė po to, kai buvo įtraukti į registrą, ir dėl šios priežasties neatitinka BDAR 5 straipsnio 1 dalies d punkte nustatyto tikslumo principo?

2. Jeigu į pirmąjį prejudicinį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar BDAR 16 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad asmuo, prašantis ištaisyti duomenis apie jo lytį, turi pateikti reikalavimą ištaisyti šiuos duomenis pagrindžiančius įrodymus?

3. Jeigu į antrąjį prejudicinį klausimą būtų atsakyta teigiamai, ar BDAR 16 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad prašymą pateikęs asmuo privalo įrodyti, jog buvo atlikta medicininė jo lyties keitimo operacija?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

22 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar BDAR 16 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį už viešą registrą atsakinga nacionalinė institucija įpareigojama ištaisyti asmens duomenis, susijusius su fizinio asmens lytine tapatybe, kai šie duomenys yra netikslūs, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 5 straipsnio 1 dalies d punktą.

23 Pirmiausia reikia priminti, kad pagal BDAR 16 straipsnį duomenų subjektas turi teisę reikalauti, kad duomenų valdytojas nepagrįstai nedelsdamas ištaisytų netikslius su juo susijusius asmens duomenis. Atsižvelgiant į tikslus, kuriais duomenys buvo tvarkomi, duomenų subjektas turi teisę reikalauti, kad būtų papildyti neišsamūs asmens duomenys, be kita ko, pateikdamas papildomą pareiškimą.

24 Šia nuostata sukonkretinama Chartijos 8 straipsnio 2 dalies antrame sakinyje įtvirtinta pagrindinė teisė, pagal kurią kiekvienas turi teisę susipažinti su surinktais jo asmens duomenimis, taip pat į tai, kad jie būtų ištaisomi.

25 Be to, BDAR 16 straipsnis turi būti aiškinamas atsižvelgiant, pirma, į BDAR 5 straipsnio 1 dalies d punktą, kuriame įtvirtintas tikslumo principas, pagal jį tvarkomi duomenys turi būti tikslūs ir prireikus atnaujinami; turi būti imamasi visų pagrįstų priemonių užtikrinti, kad duomenys, kurie nėra tikslūs, atsižvelgiant į jų tvarkymo tikslus, būtų nedelsiant ištrinami arba ištaisomi. Antra, ši nuostata taip pat turi būti aiškinama atsižvelgiant į BDAR 59 konstatuojamąją dalį, pagal kurią turėtų būti sudarytos sąlygos palengvinti duomenų subjekto naudojimąsi savo teisėmis pagal šį reglamentą, įskaitant mechanizmus, kaip prašyti ir atitinkamais atvejais visų pirma nemokamai gauti galimybę ištaisyti asmens duomenis.

26 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją tikslus ir visapusiškas asmens duomenų pobūdis turi būti įvertintas atsižvelgiant į tikslą, kuriuo remiantis šie duomenys buvo surinkti (pagal analogiją žr. 2017 m. gruodžio 20 d. Sprendimo *Nowak*, C-434/16, EU:C:2017:994, 53 punktą).

27 Galiausiai aiškinant BDAR 16 straipsnį dar reikia priminti, kad šiuo reglamentu siekiamas tikslas, išplaukiantis iš jo 1 straipsnio ir 1 bei 10 konstatuojamųjų dalių, yra, be kita ko, užtikrinti aukštą fizinių asmenų pagrindinių laisvių ir teisių, visų pirma jų teisės į privatų gyvenimą tvarkant asmens duomenis, įtvirtintos Chartijos 8 straipsnio 1 dalyje ir SESV 16 straipsnio 1 dalyje, apsaugos lygį (2025 m. sausio 9 d. Sprendimo *Mousse*, C-394/23, EU:C:2025:2, 21 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

28 Atsižvelgiant į šį tikslą, bet koks asmens duomenų tvarkymas, be kita ko, turi atitikti BDAR 5 straipsnyje įtvirtintus su tokių duomenų tvarkymu susijusius principus, įskaitant šio sprendimo 25 punkte primintą tikslumo principą, taip pat šio reglamento 6 straipsnyje išvardytas teisėto duomenų tvarkymo sąlygas (šiuo klausimu žr. 2025 m. sausio 9 d. Sprendimo *Mousse*, C-394/23, EU:C:2025:2, 22 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

29 Šiomis aplinkybėmis tvarkomų duomenų atnaujinimas yra esminis duomenų subjekto apsaugos tvarkant šiuos duomenis aspektas.

30 Nagrinėjamu atveju neginčijama, pirma, kad informacija apie VP lytinę tapatybę gali būti laikoma „asmens duomenimis“, nes ji susijusi su fiziniu asmeniu, kurio tapatybė nustatyta arba kurio tapatybę galima nustatyti, kaip tai suprantama pagal BDAR 4 straipsnio 1 punktą, ir, antra, kad šie duomenys buvo „tvarkomi“, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 4 straipsnio 2 punktą, nes juos surinko ir užregistravo už prieglobstį atsakinga institucija viešame registre, t. y. prieglobsčio registre. Taigi toks duomenų, kurie sudaro susisteminto rinkinio dalį ar yra skirti jai sudaryti, tvarkymas patenka į šio reglamento materialinę taikymo sritį pagal jo 2 straipsnio 1 dalį (pagal analogiją žr. 2025 m. sausio 9 d. Sprendimo *Mousse*, C-394/23, EU:C:2025:2, 30 punktą).

31 Nors atrodo, kad pagrindinėje byloje nebuvo ginčijamas atitinkamo duomenų tvarkymo teisėtumo sąlygų, kaip jos suprantamos pagal BDAR 6 straipsnį, laikymasis, VP, prašydamas ištaisyti asmens duomenis, susijusius su jo lytine tapatybe, pagal minėto reglamento 16 straipsnį ginčija tai, ar už prieglobstį atsakinga institucija laikėsi šio reglamento 5 straipsnio 1 dalies d punkte įtvirtinto tikslumo principo.

32 Pagal šio sprendimo 26 punkte primintą jurisprudenciją prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi patikrinti pagrindinėje byloje nagrinėjamų duomenų tikslumą, atsižvelgdamas į tikslą, dėl kurio jie buvo surinkti, ir visų pirma remdamasis Prieglobsčio įstatymo 81 straipsnio c punktu įvertinti, ar renkant šiuos duomenis siekiama nustatyti duomenų subjekto tapatybę. Tokiu atveju būtų galima daryti išvadą, kad šie duomenys yra susiję su ta tapatybe, su kuria tas asmuo susitapatina, o ne su ta, kuri jam buvo priskirta gimus. Tokiomis aplinkybėmis, priešingai, nei teigia Vengrijos vyriausybė, duomenų valdytojas, šiuo atveju už prieglobstį atsakinga institucija, turėtų atsižvelgti į minėto asmens lytinę tapatybę jo įtraukimo į prieglobsčio registrą momentu, o ne į lytinę tapatybę, kuri jam buvo priskirta gimus.

33 Taigi, kaip savo išvados 31 ir 40 punktuose iš esmės pažymėjo generalinis advokatas, taip pat atsižvelgiant į Teisingumo Teismo turimą bylos medžiagą, pažymėtina, kad vykstant pabėgėlio statuso suteikimo procedūrai Vengrija pripažino, jog VP yra translytis asmuo, taigi prieglobsčio registre esantys asmens duomenys, susiję su jo lytine tapatybe, atrodo, buvo netikslūs nuo jų įrašymo momento.

34 Šiuo klausimu, priešingai, nei teigia Vengrijos vyriausybė, valstybė narė negali remtis konkrečiomis nacionalinės teisės nuostatomis, priimtomis remiantis BDAR 6 straipsnio 2 ir 3 dalimis, kad užkirstų kelią galimybei pasinaudoti Chartijos 8 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta ir BDAR 16 straipsnyje sukonkretinta teise reikalauti ištaisyti duomenis.

35 Iš tiesų, pirma, iš šio reglamento 10 konstatuojamosios dalies trečio sakinio matyti, kad šiomis konkrečiomis nuostatomis siekiama tik patikslinti BDAR nustatytų taisyklių taikymą, o ne nuo jų nukrypti.

36 Antra, BDAR 16 straipsnyje įtvirtinta teisė reikalauti ištaisyti duomenis gali būti ribojama tik šio reglamento 23 straipsnyje, siejamame su jo 73 konstatuojamąja dalimi, nustatytomis sąlygomis. Taigi valstybė narė gali, be kita ko, vidaus teisėkūros priemonėmis nustatyti šios teisės apribojimus, kiek tai susiję su asmens duomenimis, esančiais viešuosiuose registruose, sudarytuose dėl bendrojo viešojo intereso priežasčių. Vis dėlto nagrinėjamu atveju, kaip savo išvados 44 punkte iš esmės pažymėjo generalinis advokatas, iš Teisingumo Teismo turimos bylos medžiagos nematyti, kad Vengrijos teisės aktų leidėjas, laikydamasis BDAR 23 straipsnyje nustatytų sąlygų, būtų apribojęs minėtos teisės reikalauti ištaisyti duomenis apimtį ar kad už prieglobstį atsakinga institucija atsisakymą atlikti prašomą ištaisymą būtų motyvavusi tokiu teisiniu apribojimu. Iš tiesų atrodo, kad šis atsisakymas grindžiamas ne teisėkūros priemone, priimta pagal BDAR 23 straipsnį, o argumentu, kad VP nepateikė savo lytinės tapatybės įrodymų, tačiau tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

37 Bet kuriuo atveju valstybė narė negali remtis tuo, kad jos nacionalinėje teisėje nėra numatytos teisinės procedūros translytei tapatybei pripažinti, siekdama kliudyti pasinaudoti teise reikalauti ištaisyti duomenis. Šiuo klausimu reikia priminti, kad nors Sąjungos teisė neriboja valstybių narių kompetencijos asmenų civilinės būklės ir jų lytinės tapatybės teisinio pripažinimo srityje, vis dėlto įgyvendindamos šią kompetenciją šios valstybės turi laikytis Sąjungos teisės. Taigi nacionalinės teisės aktai, sudarantys kliūtį, kad translytis asmuo, nepripažinus jo naujos lytinės tapatybės, galėtų atitikti sąlygą, būtiną siekiant pasinaudoti pagal Sąjungos teisę saugoma teise, kaip antai nagrinėjamu atveju Chartijos 8 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta ir RGPD 16 straipsnyje sukonkretinta teise, turi būti laikomi iš esmės nesuderinamais su Sąjungos teise (pagal analogiją žr. 2024 m. spalio 4 d. Sprendimo *Mirin*, C-4/23, EU:C:2024:845, 53 ir 60 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).

38 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti, kad BDAR 16 straipsnis turi būti aiškinamas taip: pagal jį reikalaujama, kad už viešą registrą atsakinga nacionalinė institucija būtų įpareigota ištaisyti asmens duomenis, susijusius su fizinio asmens lytine tapatybe, kai šie duomenys yra netikslūs, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 5 straipsnio 1 dalies d punktą.

Dėl antrojo ir trečiojo klausimų

39 Antruoju ir trečiuoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar BDAR 16 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad taikydama administracinę praktiką valstybė narė gali reikalauti, kad norint pasinaudoti

teise ištaisyti viešame registre esančius asmens duomenis, susijusius su fizinio asmens lytine tapatybe, būtų pateikti įrodymai, be kita ko, pagrindžiantys, kad buvo atlikta lyties keitimo operacija.

40 Kaip savo išvados 47 punkte pažymėjo generalinis advokatas, BDAR 16 straipsnyje nenurodyta, kokių įrodymų gali reikalauti duomenų valdytojas, kad nustatytų asmens duomenų, kuriuos fizinis asmuo prašo ištaisyti, netikslumą.

41 Šiomis aplinkybėmis, nors duomenų subjektas, prašantis ištaisyti šiuos duomenis, gali būti įpareigotas pateikti reikšmingų ir pakankamų įrodymų, kurių, atsižvelgiant į konkretaus atvejo aplinkybes, gali būti pagrįstai reikalaujama iš šio asmens siekiant nustatyti, ar duomenys yra netikslūs (pagal analogiją žr. 2022 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Google (Tariamai netikslaus turinio pašalinimas)*, C-460/20, EU:C:2022:962, 68 ir 72 punktus), vis dėlto reikia pažymėti, kad, kaip priminta šio sprendimo 36 punkte, valstybė narė gali apriboti teisės reikalauti ištaisyti duomenis įgyvendinimą tik laikydamasi BDAR 23 straipsnio.

42 BDAR 23 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad Sąjungos ar valstybės narės teisės, kuri taikoma duomenų valdytojui arba duomenų tvarkytojui, teisėkūros priemone gali būti apribotos 12–22 straipsniuose ir 34 straipsnyje, taip pat 5 straipsnyje tiek, kiek jo nuostatos atitinka 12–22 straipsniuose numatytas teises ir prievoles, nustatytos prievolės ir teisės, kai tokiu apribojimu gerbiama pagrindinių teisių ir laisvių esmė ir tai demokratinėje visuomenėje yra būtina ir proporcinga priemonė, siekiant užtikrinti tam tikrus šiame reglamente išvardytus tikslus, pavyzdžiui, Sąjungos ar valstybės narės svarbius tikslus, susijusius su bendrais viešaisiais interesais. Kaip pažymėta šio sprendimo 36 punkte, teisė reikalauti ištaisyti duomenis gali būti ribojama tvarkant viešuosius registrus, saugomus dėl bendrojo viešojo intereso priežasčių, be kita ko, siekiant užtikrinti šių registrų patikimumą ir nuoseklumą.

43 Nagrinėjamu atveju iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad atitinkama valstybė narė taikė administracinę praktiką, pagal kurią tam, kad translytis asmuo galėtų pasinaudoti teise ištaisyti viešame registre esančius duomenis apie savo lytinę tapatybę, reikalaujama pateikti įrodymų, pagrindžiančių, kad buvo atlikta lyties keitimo operacija. Tokia administracinė praktika lemia teisės reikalauti ištaisyti duomenis apribojimą, kuris, kaip priminta dviejuose pirmesniuose šio sprendimo punktuose, turi atitikti BDAR 23 straipsnyje nustatytas sąlygas.

44 Pirma, reikia pažymėti, kad ši administracinė praktika neatitinka reikalavimo, kuriuo remiantis pagal valstybės narės teisę BDAR 16 straipsnyje numatytos teisės apimtis gali būti apribota tik teisėkūros priemonėmis. Iš tiesų neatrodo, kad Vengrijos teisėje būtų numatyta teisėkūros priemonė, susijusi su įrodinėjimo reikalavimais, taikomais ištaisant į prieglobsčio registrą įrašytus duomenis apie asmenų lytinę tapatybę, tačiau tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

45 Antra, tokia administracinė praktika pažeidžia Chartijoje garantuojamų pagrindinių teisių esmę ir, be kita ko, teisės į asmens neliečiamybę ir teisės į privataus gyvenimo gerbimą, numatytų atitinkamai Chartijos 3 ir 7 straipsniuose, esmę.

46 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal Chartijos 52 straipsnio 3 dalį šia Chartija užtikrinamų teisių esmė ir taikymo sritis yra tokia pati kaip atitinkamų EŽTK garantuojamų teisių, o EŽTK užtikrina minimalų apsaugos lygį (šiuo klausimu žr. 2024 m. spalio 4 d. Sprendimo *Mirin*, C-4/23, EU:C:2024:845, 63 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

47 Iš suformuotos Europos Žmogaus Teisių Teismo jurisprudencijos matyti, kad EŽTK 8 straipsniu, kuris atitinka Chartijos 7 straipsnį, saugoma asmens lytinė tapatybė, kuri yra vienas iš intymiausių jo privataus gyvenimo elementų. Taigi ši nuostata apima kiekvieno asmens teisę nustatyti savo, kaip žmogaus, tapatybę, kuri apima translyčių asmenų teisę į asmens raidą ir fizinę bei moralinę neliečiamybę, taip pat jų lytinės tapatybės gerbimą ir pripažinimą. Šiuo tikslu šiame 8 straipsnyje nustatytos ne tik negatyviosios pareigos, kuriomis siekiama apsaugoti translyčius asmenis nuo savavališko valdžios institucijų kišimosi, bet ir pozityviosios pareigos, kurios taip pat apima veiksmingų ir prieinamų procedūrų, užtikrinančių veiksmingą pagarbą jų teisei į lytinę tapatybę, nustatymą. Be to, atsižvelgiant į ypatingą šios teisės svarbą, valstybės turi tik ribotą diskreciją šioje srityje (šiuo klausimu žr. 2024 m. spalio 4 d. Sprendimo *Mirin*, C-4/23, EU:C:2024:845, 64 ir 65 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).

48 Šiomis aplinkybėmis Europos Žmogaus Teisių Teismas, be kita ko, nusprendė, kad translyčio asmens lytinės tapatybės pripažinimas negali būti siejamas su chirurginės operacijos, kurios nepageidauja šis asmuo, atlikimu (šiuo klausimu žr. 2021 m. sausio 19 d. EŽTT sprendimo *X ir Y prieš Rumuniją*, CE:ECHR:2021:0119JUD000214516, 165 ir 167 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).

49 Galiausiai, trečia, administracinė praktika, kaip antai nagrinėjama pagrindinėje byloje, bet kuriuo atveju nėra nei būtina, nei proporcinga siekiant užtikrinti viešo registro, kaip antai prieglobsčio registro, patikimumą ir nuoseklumą, nes medicininė pažyma, įskaitant išankstinę psichologinę diagnozę, šiuo klausimu gali būti reikšmingas ir pakankamas įrodymas (šiuo klausimu žr. 2017 m. balandžio 6 d. EŽTT sprendimo *A. P., Garçon ir Nicot prieš Prancūziją*, CE:ECHR:2017:0406JUD007988512, 139 ir 142 punktus).

50 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrąjį ir trečiąjį klausimus reikia atsakyti, kad BDAR 16 straipsnis turi būti aiškinamas taip: siekiant pasinaudoti teise ištaisyti viešame registre esančius asmens duomenis, susijusius su fizinio asmens lytine tapatybe, toks asmuo gali būti įpareigotas pateikti reikšmingų ir pakankamų įrodymų (iš minėto asmens jų gali būti pagrįstai reikalaujama), siekiant nustatyti tų duomenų netikslumą. Vis dėlto taikydama administracinę praktiką valstybė narė jokiomis aplinkybėmis negali susieti šios teisės įgyvendinimo su lyties pakeitimo operacijos įrodymų pateikimu.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

51 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti tas teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. **2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) 16 straipsnis**

turi būti aiškinamas taip:

pagal jį reikalaujama, kad už viešą registrą atsakinga nacionalinė institucija būtų įpareigota ištaisyti asmens duomenis, susijusius su fizinio asmens lytine tapatybe, kai šie duomenys yra netikslūs, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 5 straipsnio 1 dalies d punktą.

2. **Reglamento 2016/679 16 straipsnis**

turi būti aiškinamas taip:

siekiant pasinaudoti teise ištaisyti viešame registre esančius asmens duomenis, susijusius su fizinio asmens lytine tapatybe, toks asmuo gali būti įpareigotas pateikti reikšmingų ir pakankamų įrodymų (iš minėto asmens jų gali būti pagrįstai reikalaujama), siekiant nustatyti tų duomenų netikslumą. Vis dėlto taikydama administracinę praktiką valstybė narė jokiomis aplinkybėmis negali susieti šios teisės įgyvendinimo su lyties pakeitimo operacijos įrodymų pateikimu.

Parašai.